

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE NR. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

+ Ioan L. Caragiale.

Pe când scriem aceste şire, trupul neînsufleţit al măestrului Ion L. Caragiale va fi pornit din străinătate spre pământul românesc, care ni-l'a dat pe marele scriitor şi unde îi s-au infiripat inspiraţiile lui geniale.

El se va odihni în mijlocul poporului, din care a făcut parte şi care l-a înconjurat cu multă şi mare dragoste. Nu există colţ de pământ românesc, unde numele lui să nu fie cunoscut, unde să nu se fi cetit baremi ceva din opera sa şi unde să nu fie admirat şi slăvit.

Această mare popularitate Caragiale are să o mulţumească felului său de a scrie. Opera sa nu este mare, voluminoasă, dar ea este alcătuită cu mare îngrijire şi e ruptă din mediul societăţii române, e suflet din sufletul vieţii româneşti.

Aşa-i sunt excelentele sale pieze teatrale, aşa-i sunt nuvelele, schiţele şi celelalte lucrări. Şi drept podoaabă este spiritul viu, ce tresaltă din tot cuprinsul acestor opere şi limba frumoasă, neaoşă românească, care te încântă şi te captivează.

În aceasta stă mărimea lui Caragiale, în piezele sale teatrale neîntrecute până acum la Români şi în puterea captivantă a întregii sale opere, cu care se ridică în sferele superioare literare, acolo unde tronează cu operele poetice un Alexandru, un Eminescu...

Iar în afară de opera scrisă, Caragiale a mai avut creaţiuni şi pe terenul social şi în deosebi pe terenul oratoriei politice, unde a secerat asemenea triumfuri cu deosebire în timpul din urmă şi s-a bucurat ca om şi ca cetăţean de multe simpatii, pentru inima sa deschisă şi sentimentele sale democratice...

Şi azi toată aceasta forţă creatoare este nimicită. Graiul vesel, cu spirit şi adeseori satiric al măestrului a încetat să mai răsună. Coasa nemiloasă a morţii a pus

capăt brusc acestei puteri uriaşe, asemenea căreia poate numai odată în un secol se iveşte câte una în sinul popoarelor. Şi i-a pus capăt în mijlocul plinei activităţi literare, când măestrul era gata a dărui naţiunii sale nouă lucrări neperitoare, şi a-şi încorona opera vieţii...

Mormântul stă deschis spre a cuprinde în sinul său nimicitor rămăşiţele pământeşti ale aceluia, care a fost Caragiale. Bărbatul genial, neastâmpărat, vecinic născocitor de nouă idei să coboară trupeşte pe calea nimicirii, dar sufletul său va viaa vecinic în sinul poporului românesc, pe pământul muntos al Carpaţilor şi pe radioasele câmpii dunărene. Operele sale vor străbate secolii şi duhul şi sentimentele nobile şi toate acele mari idei, cari străbat din ele, vor încălzi, vor entuziasma şi vor încănta generaţiile viitoare, generaţii după generaţii.

Un popor, cernit în doliu, îşi înmormăntează un mare fiu al său. La marginea mormântului stă acest popor la pragul nimicirii, dar şi la porţile nemuririi.

Pe când ceea-ce este peritor din om va dispărea fără urmă, opera marelui măestru Caragiale şi memoria lui va dăinui vecinic, din secol în secol...

Aceasta ne este mângâierea la marginea mormântului...

— sm. —

În camera lui Tisza s-au măcinat ieri ultimele proiecte de legi în a treia cetire în absenţa opoziţiei, care a făcut cblcinuita demonstraţie în faţa parlamentului. Înainte de încheierea şedinţei camera a hotărât unanim să-l dea pe atentatorul Kovács pe mâna procurorului.

În cercurile guvernului se susţine că Joi va fi ajurnată camera prin rescript regal până la 12 Septembrie. Opoziţia pregăteşte în această şedinţă o mare demonstraţie. Şefii opoziţiei au invitat pe deputaţii opoziţionali, cărora le-a expirat timpul eschiderei dela şedinţă, să se prezente la şedinţa de Joi a camerei.

Şedinţa de Joi promite deci a deveni — interesantă.

Lipsă de interes.

Braşov, 26 Iunie n. 1912.

Adunarea de Duminecă a despărţământului Braşov al „Asociaţiunii” ne impune câteva constataări, cari, fiind de o deosebită importanţă pentru dezvoltarea şi scopurile urmărite de prima noastră societate culturală, trebuie fixate chiar cu rizicul de-a spune unele adevăruri mai usturătoare la adresa cărturăriei noastre. Şi aceasta cu atât mai mult, cu cât fenomenele regretabile şi în acelaşi timp îngrijitoare, pe cari le-am constatat la adunarea de Duminecă, nu sunt izolate ci ele se manifestă şi în alte centre româneşti, prin urmare ele constituie o cangrenă generală.

Adunările despărţământelor «Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român» au menirea să întrunească odată la an pe fruntaşii ţinutului respectiv la o armonică conlucrare în direcţia indicată de scopurile măreţe ale Asociaţiunii, cu care prilej să-şi dea seamă despre munca culturală săvârşită în cursul unui an şi să mediteze asupra marilor probleme culturale-economice, a căror rezolvire se impune pe zi ce merge tot mai mult. Aceste întruniri anuale au în acelaşi timp menirea, să cimenteze tot mai puternic legăturile şi încrederea între cărturărie şi ţărânimă şi să ne afirmăm ca un factor puternic cultural şi economic în faţa conlocuitorilor noştri de alte naţionalităţi.

Aceasta ar fi pe scurt menirea adunării generale a unui despărţământ în împrejurări normale şi între oameni conştiinţei de datorinţele lor.

Dar ce esperiem aproape zilnic? Vedem cu groază, că interesul faţă de instituţiunile noastre culturale stagnează, ba face calea racului. Cea mai elocventă pildă ne-a oferit-o tocmai adunarea de Duminecă a despărţământului Braşov, ţinută la Ghimbav, comună, care se află la o depărtare de 8 kilometri de Braşov având pe

lângă toate şi o minunată legătură cu trenul.

Dintre aproape 30 profesori, pe cari îi avem la şcolile noastre centrale au luat parte doi şi şicrestia în calitate oficială ca membri ai comitetului. Dintre comercianţii noştri unul, dintre meseriaşii noştri nici unul, dintre advocaţii noştri unul singur, ne mai vorbind de alte categorii de intelectuali din Braşov, cari cu excepţia a 3 persoane au strălucit prin absenţă.

Jurul Braşovului a manifestat aceeaşi atitudine regretabilă. Din cele vre-o douăzeci agenturi ale despărţământului au fost reprezentate prin câte-un delegat vre-o 4, precii au fost de faţă — 4 inclusive preotul Ghimbavului, iar dintre învăţătorii din jur — 3. Dacă n-ar fi luat parte membrii «Acordului», în majoritate învăţători şi câţiva tineri însufleţiţi din Braşov, cei 6 membri ai comitetului despărţământului ar fi fost unicii reprezentanţi ai intelectualilor români din Braşov.

Dar nu numai faţă de prima noastră societate culturală se manifestă această lipsă de interes. Doar tocmai zilele trecute a trebuit să constatăm aceeaşi apariţie la adunările consiliului comunal şi ale comitatului Braşov, iar la recenta adunare a Asociaţiunii pentru sprijinirea meseriaşilor preşedintele ei a fost nevoit să facă din presidiu aceeaşi constatare dureroasă.

Adunarea din Ghimbav nu este deci un cas izolat în viaţa românească a Braşovului şi a Ţării Bârsei, ci lipsa de interes faţă de instituţiunile noastre este o boală grea, care roade la rădăcina neamului făcându-ne incapabili de o acţiune mai energică pe terenele, cari ne stau astăzi încă deschise.

Ne tot frământăm cu gândul de a ne organiza, de-a ne regenera viaţa publică în spirit naţional românesc şi la fiecare pas ne lovim de o apatie îngrozitoare şi tocmai în oraşul, care este un centru cultural atât de important şi

depozitarul atâtor tradiţii româneşti?!

Dar cum ne şi putem închipui o organizare, când legăturile între intelectuali, meseriaşii şi poporul nostru dela sate sunt atât de laxe? Cum ar putea să aibă poporul nostru încredere în fruntaşii săi dela oraşe şi cum ar putea să le dea sprijinul cuvenit la un apel de organizare, când „dominii” lor se coboară atât de greu în mijlocul lor, nici măcar o singură dată la an la adunarea despărţământului Asociaţiunii noastre culturale?! Dar cum să şi progreseze Asociaţiunea, când poporul nostru, atât de setos după carte şi sfaturi, vede atâta lipsă de interes tocmai la acei oameni, cari sunt în primul rând chemaţi să popularizeze scopurile Asociaţiunii?!

Dept a avut veneratul părinte Iosif Comanescu senior, când, pe lângă tot decursul înălţător al adunării şi pe lângă toată munca frumoasă culturală săvârşită de comitetul despărţământului, a ţinut să releveze în plină adunare, între aprobările poporului numeros, această apariţie bolnăvicioasă apostrofând pe cei cari îşi uită de datorinţele lor.

Am scris aceste rânduri la loc de frunte şi cu gândul curat de-a îndrepta. Ele nu se referă numai la intelectuali români din ţinutul Braşovului, ci şi la intelectuali noştri din alte ţinuturi, unde s-au ivit aceleaşi simptome.

Ne-am bucura nespun, dacă glasul nostru n-ar răsună în pustiu!

r-e.

1 APRILIE.

— Monolog —

de I. L. Caragiale.

(UN TINAR — aer şi maniere de mic impiegat; costum cam sărăcut, dar curăţil; floarea foarte deschisă, lasă să se vadă pleptul amăgel de culoare; mânuşi; ţilindru; floare în piept; baston subţire).

Eu mărturisesc drept, cum am spus şi la juraţi, eu domnule preşedinte, l-am zis lui Mitică: nu-mi plac glume de astea! Adică nu că mi-era frică de ce s-a întâmplat... nici nu mă gândeam! dar vorba e, nu-mi plac mlaştă; că eu îl ştiam cine e Mişu, laşi şi n-are curaj: mi-era frică să nu păţim eu el cum mai păţisem odată, când s-a întâmplat la Herestrău-vechiu bătaia cu mizerabilii ălalţi, care ne a atacat, şi Mişu de frică a fugit şi s-a ascuns undeva... După ce s-a isprăvit bătaia — că (sever) l-am pus pe goană pe mizerabilii, care se lăuda că o să ne-o facă ei, că sânt dela parchetul general: da... am lucrat... teribil (învârteşte bastonul repede) — l-am căutat pe Mişu pân' toată grădina, şi după ce l-am găsit, nu vrea să iasă d-acolo cu nici un preţ, şpa că vrem să-l omorâm. Am

ridicat uşa din tâţâni. Când l-am scos afară, era galbăn ca lămâia şi-i clănţănea dinţii... Pe urmă s-a bolnăvit de gălbănare — i-a trecut cu cărmăz şi cu acrituri... da numa cu acrituri, — dulce n-avea voce! De atunci i-a rămas numele — (cu satisfacţie) eu i l-am pus — Mişu Poltronu!

De-ai, eu îi spuseseam lui Mitică să-l lase 'n pace; da, fiindcă ălalţi a vrut, zic şi eu: Haidel Ce-o să se întâmple? întâiu Aprilie — o să rădem de Poltronu, şi pe urmă, ce?

Da, ş! dracului Mitică!... Săracul!... Să vezi.

Noi mergem la berărie pe bulevard de vale. În seara aia Mitică venise cu Cleopatra, amanta lui — este la maşinele de cusut... A dracului şi ea!... Săraca!... Să vezi.

Tocma după douăsprece târziu, a venit şi Mişu, şi Mitică l-a recomandat Cleopatrii, că pe noi ne recomandase de mult. Pe urmă, râzi şi conversaţie, şi râzi! (face mare haz). Am stat noi aşa, să fi fost până pe la două şi jumătate trecute... Mişu era amoretat de nevasta unui cărciumar din dosul Cişmegiului, dela care cumpăra ţigări de damă — umbra gătit, cu guler nou, cu ţilindru, cu un baston de păr nodoros

şi cu mânuşi — şi dăduse şi cu parfum. Mişu zice:

«Bonsoir, eu mă duc.

— Mai stă!

— Nu se poate; mâine amtreabă de dimineaţă la cantilierie».

Şi a plecat.

După ce a plecat Mişu, Cleopatra a început să răză: hihih! (râde ca Cleopatra) zice Mitică:

«Ştii voi unde s-a dus Poltronu?

— Unde?

— În Cişmegiu, pe movilă; să fluere.

— Ei aş!

Şi pe urmă ne-a spus Mitică toată intriga: Mişu primise dela nevasta mitocanului o scrisoare — imitaţia Cleopatrei — că mitocanul pleacă la Turloaia după peste pe la trei despre ziua, şi că el, adică Mişu, s-o aştepte negreşit în Cişmegiu pe movilă, şi să fluere pe «Margareta», (fluera intrata marşului «Margareta») ca să fie ea la sigur că el este — că ea ştie că o curtează de atâta vreme, când cumpără ţigări de damă, şi are să-i spuie multe; da să vie negreşit.

Asta era intriga lui domnul Mitică, de râdea mereu şi-şi făcea semne

cu Cleopatra — asta era: ea să meargă pe la trei şi jumătate pe movilă, şi el, adică Mitică, să se facă mitocanul, să-l ceară cont lui Mişu, şi noi să eşim toţi să ne batem joc de întâiu Aprilie de poltronul!

Am chemat ţal! am plătit... Cleopatra s'a înbrăcat cu mantaua impermeabilă de mătase crem cu glugă — foarte frumoasă mantal... şi Cleopatra nu-i urâtă... cu gluga... e brunetă — şi numai trezeci şi cinci de franci — chilipiri! da era de ocazie: i-a făcut hăţar negustorul — o cunoaşte — dela maşini.

Când am eşit dela berărie, bătea patru fără un şfert la Eforie... Am intrat în Cişmegiu. Ploua mărunţel; era pustiu în grădina şi întunerec... Am tras cu urechea — n'am auzit nimic. Am mers drept pân' alea cea mare şi ne-am făcut planul: Mitică şi Cleopatra să pornească din dosul bufetului, şi noi să ne ascundem la pândă sub movilă la grotă.

Tragem iar cu urechea — nimic. «Să ştii, zic eu, că i-a fost frică Poltronului să vie: nu vine el noaptea pân Cişmegiul pustiu».

Mitică zice: «Atunci n'am făcut nimic!» Da Cleopatra: «Aş! nu se poate!... A venit!»

Şi până să n'apuce să zică, auzim: (fluera partea întâiu a marşului «Margareta»), fals şi tremurat).

«Ai auzit? zice Cleopatra. Haidel!»

Ne lasă pe noi şi pleacă uşor spre movilă, noi în partea ailaltă, şi Mitică după ea la distanţă — acum auziam bine: (continuă fluera mai holărat).

Cleopatra se suie 'ncetinel pe poartă şi noi ne pitulăm după bolovanii de joz...

... Am auzit fluera (continuă fluera) şi mai holărat şi de o dată se oprise brusc), încetând şi un câhl de n'ar veni bărbatu-meu! pe urmă nişte pupături şi şoptitur; da nu puteam înţelege nimic din văjaiala havuzului din lac... Am stat aşa câteva minute şi de odată auzim pe Mitică prefăcut:

«Cu nevastă-mea, mizerabilii te-am mâncat!»

Apoi un râcnet, o pocnitură, o bufneală de trup căzând, toate într'o clipă, şi ţipetele Cleopatrii:

«Săriţi! P'a omorâţi!... Mitică!... Mitică!»

De-a buşile peste bolovanii, ne-am jupuit genunchii, am fost la moment sus... Mitică lungit pe spate horcăia adăac. Cleopatra plucată lupta să-i ri-

Delegațiunile. Din izvor oficial se anunță, că în ședința de Joi a camerei vor fi aleși membrii delegațiunii ungare. Intrunirea delegațiunilor este proiectată pe primele zile ale toamnei la Budapesta, unde — după informațiunile ziarului Pester Lloyd — va sosi Maj. Sa cu întreaga curte.

La Ischl. Regele României Carol și regina Elisabeta, cum se anunță din București, vor face în August a. c. o vizită monarhului nostru la Ischl.

Patrioții se impreculează. Se știe că opoziția a intentat acțiune publică în contra lui Tisza, Lukács și sofi, pentru abuz de putere oficială etc. etc. Ca răspuns la această acțiune, partii lui muncii va face proces de calomnie deputaților opoziționali, cari în manifestul lor din urmă au susținut, că mai mulți membri ai partidului muncii au călcat pe picioare trupul însângerat al lui Kovács.

Similis similibus...

Socialiștii austriaci contra evenimentelor din Ungaria. Social-democrații din Mährisch-Ostrau au organizat alături de un meeting de protestare contra evenimentelor din Ungaria. Deputatul Prokesch a fost dese ori întrerupt în discursul său de reprezentant guvernului. Oratorul pronunțând apoi cuvinte ofensatoare la adresa Coroanei, reprezentantul guvernului a dizolvat intrunirea. Multimea s'a ridicat atunci contra reprezentantului guvernului protestând și vociferând furioasă. A trebuit să intervie jandarmeria pentru ca spiritele să se liniștească și să se împrăștie în liniște. Procurorul a deschis acțiune publică contra lui Prokesch pentru delictul de les-majestate.

Externe. Intâlnirea între țar și împăratul Wilhelm și avea loc la 6 Iulie în apele flandzeze s'au într-un port al Baltice, nu departe de Reval. La această intâlnire vor mai lua parte ministrul de externe rus și ambasadorul Germaniei la Petersburg.

— La Constantinopol au loc conferințe între comandantul flotei Dardanelor sosit aci cu subsecretarul de stat la marină Rustem Pașa și cu amiralul englez Lympus însărcinat cu reorganizarea marinei. S'a discutat cu privire la apărarea Dardanelor.

— Din Uskub se anunță: De câteva zile printre albanezi domnește liniște. Cercul zvonit, că albanezii au convocat un congres, la care vor lua parte Hilmi pașa, Ferid pașa și moștenitorul tronului prințul Jussuf Izzedim. Sunt speranțe, că pacea va fi încheiată definitiv, deoarece guvernul turc este dispus să satisfacă toate dorințele albanezilor.

— Din Atena se anunță, că mai multe vase italiene de război și de transport, având pe bord 20.000 soldați, încrucșează în apropiere de Tampalia. Italianii proiectează operațiuni în poarta insulelor Chios și Mitilene.

dice capul greu, Mișu sta țepăn în picioare.

Ce fusese asta? (scoale o batistă chic și se șterge pe frunte emoțional).

Cleopatra l' luase 'n brațe pe Mișu, și făcea declarații de amor; Mitică a strigat dela spatele lui Mișu; Mișu s'a desprins de Cleopatra, s'a întors în loc și, când a dat Mitică să pornească spre el, a ridicat bastonul de vârf cu măciuca nodoroasă 'n sus, și l'a plesnit pe Mitică drept în frunte cu sete... Auzi putere la Poltronul l... (țig face cruce) de frică l...

Am alergat în toate părțile: nici un sergent în grădină... Am dat fuga în bulevard, am găsit o birje, pe urmă și un sergent — nu vrea la început să vie dobitocul, zicea că e păcăleală de întâi Aprilie, par'că nouă de păcăleală ne ardea!

L'am ridicat pe Mitică încetinel... Nu mai horcăia așa tare... Incepu să se lumineze bine și ploua mereu... Mantaua Cleopatrii era plină de sânge... Obrazul lui Mitică negru ca postavul și umflat... l-am lăsat la Colțea pe amândoi și noi am mers la poliție.

El a murit pe seară — așa a spus doctorul (zâmbind sceptic) eu zic că era mort chiar când am ajuns la spital: când l-am luat să-l coborâm din birje,

La moartea lui Caragiale.

Știrea trecerea la cele eterne a lui Caragiale, este dureroasă în cele mai largi noi și în România, de telegrame de condolențe s'au expediat zilnic la Schöneberg, la adresa d-nei Caragiale, pe case să arborează drapelul de doliu și totul să prepară pentru marea și jalnică serbare funerară... Inimile sunt cernite, jalea și durerea își face calea largă pe pământul românesc.

Moartea.

Despre moartea măestrului Caragiale se anunță mai autentic următoarele:

Caragiale a murit Sâmbătă, în locuința sa din Schoeneberg.

În noaptea spre Sâmbătă nu se simțise tocmai bine și avusese vărsături, dar starea generală nu era alarmantă. Moartea a survenit pe la amiază.

În dimineața de Sâmbătă nu intrase nimeni în camera sa, de oarece Caragiale exprimase dorința să nu fie deranjat.

Pe la oarele 2, d-na Caragiale, intrând să-l cheme la masă, l'a găsit mort. Din cauza spaimii, d-na Caragiale se află serios bolnavă.

Am văzut câteva clipe pe tânărul Caragiale și pe d-soara, fiica marelui scriitor; ei sunt cu totul zdrobiți de durere.

Caragiale voia să plece spre România. Acuma, numai corpul său va fi transportat acasă.

Dispoziții pentru înmormântare.

Corpul neinsuflăit al lui Caragiale va fi adus în țară. La aceasta se recere învoirea familiei, care se crede cu siguranță că se va da. Pentru a lua dispozițiile necesare au plecat la Berlin d-nul Delavrancea. Dânsul este însărcinat de către ministerul instrucțiunii publice și al cultelor să exprime doamnei Caragiale, neconsolata soție a ilustrului defunct, dorința guvernului român de a se transporta în țară rămășițele pământești ale lui Caragiale.

Au mai plecat la Berlin, din acest trist incident, d-nul și d-na Gherea, Vlahuță și Bacalbașa, dir. teatrului național din București.

Ministrul de culte d-nul Arion a trimis d-nei Caragiale pe cale telegrafică 2000 lei pentru întâmpinarea primelor cheltuieli de înmormântare.

Impresia în Iași.

Din Iași se anunță, că vestea morții lui Caragiale a produs profundă impresie acolo.

Caragiale avea legături sufletești cu Iașul, unde venea foarte des. El a colaborat pe vremuri la ziarul »Seara«, care apărea în localitate și în ultimul timp a publicat o singură poveste »Viața Românească«.

Acum câțiva ani s'a oferit lui Caragiale direcția Teatrului Național din Iași, pe care însă a refuzat-o.

Caragiale a fost în Iași pentru ultima dată, acum câteva săptămâni, împreună cu poetul Vlahuță.

Cu acea ocazie colaboratorii revistei »Viața Românească« au dat un banchet în onoarea celor doi mari scriitori.

Comitetul teatral intrunindu-se sub prezidenția d-lui Mihail Sadoveanu a luat hotărârea ca viitoarea stațiune teatrală să se deschidă cu piesele »O noapte furtunoasă« și »Năpasta«.

În același timp s-a decis ca o de-

a mai horcăit odată tare și pe urmă s-a plecat scurt cu bărbia în piept, par'că l-a trosnit junghețura... (face mișcare).

Atunci, când s-a aplecat, i-am văzut creierii amestecați cu păr și sânge cu spumă (grimasă).

Ce-am pățit...

A doua zi ne-a dus dela poliție să ne confrunte cu mortul... Venise și masa lui Mitică — o mahalagioaică — ce gură! făcea un scandal! par'că era nebună, se mușca de mâni, se trăgea de păr... Ne-a ocărât, ne-a blestemat... ba pe Cleopatra a și sculptat-o. (bocindu-se ca bătrâna).

»Mitică! frumosul maichii! Mitică! (schimbând tonul și nutra și dând din umeri). El, asta mi-e năzaz mie... Mitică și frumos! poftim!

După aia, ține-te tîmbălău trei luni de zile pe la Văcărești, pe la instrucție, pe la jurată... Pe Mișu l-a achitat... Da ce ne-a făcut la toți procurorul! Pe urmă (foarte mîhnit) ne-a dat afară dela minister cu raport motivat — că suntem scandalagii.

Halai de întâi Aprilie!... Eu îi spuseseam lui Mitică...

(Pleacă fterând cu brío »Maryarelto, îngeraș iubit!)

legație a artiștilor Teatrului Național să participe la funerariile lui Caragiale. S-au expediat din Iași numeroase telegrame d-nei Caragiale la Berlin.

La Teatrul Național, la ziarul »Opinia« și la clubul conservator democrat s-au arborat drapelul negru.

Familia lui Caragiale.

Ion Luca Caragiale este din o familie de artiști. Fiul al actorului Luca Caragiale și nepot al lui Iorgu Caragiale, actor și el, Caragiale a trăit de mic în mediul actorilor, ceea ce fără îndoială, a avut o oarecare înăbușire asupra-i. De altfel, el însuși a împărțit viața de actor și e cunoscută pagina din viața lui când era sufler. Prin 1885 a fost numit director al teatrului Național din București, unde s'a arătat ca un neîntrecut om de teatru.

Răposatul mai lăsa, în afară de cei doi copii dela Berlin, — un fiu, Matei Ion Caragiale, din prima căsătorie.

Tânărul Matei Ion Caragiale locuiește în București și studiază dreptul. În ultimul timp el a început să scrie și zilele acestea a publicat în mai multe reviste literare, câteva bucăți cari vădesc un real talent.

Din viață.

Din viața măestrului mai dăm următoarele notițe:

Nu odată marelui nostru scriitor a arătat în diverse părți din operele sale că locul nașterii sale a fost orașul, în care a trăit republica de o zi: Ploestii.

Unele note biografice arată că s'a născut în satul Mărgineni, Județul Prahova, la 29 Ianuarie 1852.

Carte multă la școala oficială n'a învățat marele nostru scriitor: patru clase primare la școala domnească din Ploestii. Vasta sa cultură și-a apropiat-o singur, mînat de setea sa nepotolită de a afla, de a ști.

Intrînd în lumea teatrului, Caragiale — asemănîndu-se înt'aceasta cu Emiescu — a debutat ca... sufler.

Sunt delicioase amintirile marelui dispărut despre această epocă a vieții sale.

Dar nu numai sufler a fost Caragiale la teatru. A mai fost și director general al teatrului la 1885, demnitare pentru care îl indica operele sale dramatice și adăna sa pricepere în tot ceea ce privea teatrul.

Fire neastîmpărată, cum sunt toate spiritele mari cari nu pot trăi cercuite în strîmtimea unei prozaice și banale ocupațiuni, Caragiale a fost de toate: funcționar la R. M. S., restaurator în gara Buzău, revizor școlar.

Dar cine dintre bucureșteni nu-și amintește de berăria lui Caragiale din strada Gabroveni, unde lumea se ducea să bea bere numai pentru a vedea pe autorul »Scrișorii pierdute«?

Berărie a mai ținut Caragiale și în piața teatrului, fosta berărie »Gambrius«.

V'amintiți de »Moftul român«, minunata revistă satirică pe care o scoțea Caragiale cu Tony Bacalbașa, revistă în care marele nostru scriitor și-a tipărit unele din cele mai delicioase bucăți ale sale, adevărate giuvaeruri de spirit și satiră?

Un ziar care l'a avut un timp oarecare printre colaboratorii săi pe Caragiale, a fost »Epoca«. Aci Caragiale a condus și »Epoca literară«, care sub direcția sa ajunsese să însemne mult în mișcarea noastră literară.

De câțiva ani Caragiale trăia retras la Berlin și numai din când în când venea pentru scurt timp în țară să-și vadă prietiii.

Monumentul lui Caragiale.

D-l Take Ionescu a luat inițiativa pentru ridicarea cât mai curînd a unui monument măestrului Caragiale. Pe lista ce s'a deschis spre acest scop, d-l Take Ionescu a semnat 1000 de lei. Subscripțiile continuă și nu preste mult va apărea în bronz sau în marmură figura simpatică a lui Caragiale în mijlocul Bucureștilor.

Scrierile lui I. L. Caragiale.

Teatru:

1. Teatru, Prefață de Titu Maiorescu, București, 1889. — 2. »Năpasta«, București, 1890. — 3. »Teatru«, Șaraga, Iași, vol. I: Năpasta, »Conul Leonida față cu reacțiunea«, »O scrisoare pierdută«, vol. II: »O noapte furtunoasă«, »Dale Carnavalului«, »O soacră«. — 4. »Teatru«, București, 1908.

Nușele, povestiri, etc.:

5. »Note și schițe«, Ed. 2-a, Buc., 1892. — 6. »Păcat«, O faclie de Paști, Om cu noroc, București, 1892. — 7. »Schițe«, Șaraga, Iași, No. 64. — 8. »Schițe ușoare«, »Bibl. p. toți«, Nr. 58, (1896), Ed. 2-a, 1907. — 9. »Notițe și fragmente literare«, Buc., 1897. »Bibl. p. toți«, No. 121. — 10. »Două bilete pierdute«, Buc., 1901. — 11. »Momente«,

Buc., 1901. — 12. »1907 din primăvară până în toamnă«, Buc., 1907. — 13. »Nușele, povestiri«, Buc., 1908. — 14. »Momente, schițe, amintiri«, Buc., »Minerva« 1908. — 15. Schițe noui, Buc., 1910.

Feriodice:

16. Calendarul Dacia pe 1908. Iași. — 17. Moftul român, ziar umoristic, 1893 urm. — 18. Calendarul Moftului român pe 1902, Buc. revistă literară (cu I. Slavici și G. Coșbuc).

Condoleanța »Gazetei«.

Din partea redacțiunii ziarului nostru s'a expedit la adresa văduvei în Schöneberg, Berlin următoarea telegramă:

Moartea subită a măestrului Caragiale ne-a consternat. Primiți profunde condolențe.

Gazeta Transilvaniei.

Din România.

Misiunea austriacă la Sinaia.

Monitorul oficial publică următoarele relații oficiale privitoare la misiunea austriacă la Sinaia:

Sâmbătă, 9 Iunie, la ora 9 și jum. dimineața, a sosit în Sinaia pentru a saluta pe M. M. Regele. Excelența Sa generalul de infanterie Herman Kovess von Kövessháza, comandantul corpului 12 de armată Austro-Ungar Domnia-sa era însoțit de Feldmaresălii-Leutenenții Gottfried Seibt și Comitele Marenzi von Tagliano; de generali de brigadă Rudolf Hess, Martin Radicevic Cavaler von Woralka Hauschka von Treuenfels, General Dr. Wenzel Schuller de colonelii: Lanzinger, Togni von Oppovu, Stipek, von Willerding, Lieb, Kratki von Salmon Foglar și Baron Ambrus; locotenent-colonel Gecky; maiorii von Sostaric și Békésy, căpitanul de stat-major Karpaty și aghiotantul său, locotenent Bomches von Bor.

La gară, Excelența Sa a fost primit de aghiotantul regal, colonel Baranga și comandantul batalionului 4 vânători, locotenent-colonel Berindei. De la gară, dimpreună cu însoțitorii săi, a fost condus în echipaje d'ale Curței la casa de mușafiri dela Castelul Peleş.

Dela ora 10 și jum. până la 11 și jum. dimineața, d-sa cu ceilalți domni ofițeri a fost la batalionul 4 vânători, unde trupa a manevrat și a făcut diferite exerciții. La ora 12 și jum. din zi Excelența Sa a fost primit în audiență de M. S. Regele. La ora 1 p. m. a avut loc dejunul la care pe lângă Altețele Lor Regale Principii moștenitori, au avut onoarea a lua parte Excelența Sa cu d-nii Ofițeri, Conteles Czernia, însărcinatul de afaceri al legațiunii 1. și R. Austro-Ungare, atașatul militar locot-colonel Hranilovic, atașatul militar de legație de Bourguignon, Curțile regale și princiere, comandantul și ajutorul batalionului 4 vânători, în total 46 persoane.

În timpul mesei M. S. Regele a închinat în sănătatea M. S. Franz-Iosif. Împărat și Rege Apostolic:

»Cu o deosebită plăcere salut venirea Excelenței Voastre, însoțit de un număr așa de mare de generali și ofițeri din corpul XII de armată și arăt viile Mele mulțumiri pentru această atențiune.

»Bucuria mea de a vă vedea în mijlocul nostru este cu atât mai mare cu cât Mi se dă mult doritul prilej de a reînvi caldele Mele urări pentru Maiestatea Sa Împăratul și Rege, prea grațiosul vostru stăpîn, a căru fericire și sănătate sunt deosebi de scumpe inimilor noastre și a tuturor, și asigurarea statornicului Meu interes pentru dezvoltarea și întărirea glorioasei Sale armate, cu care sunt unit de un lung sir de ani prin strînsse legături. Insuflăte de aceste sentimente ridic paharul Meu în sănătatea M. S. și în onoarea oștirii Sale. Să trăiască Maiestatea Sa Împăratul și Regele Francisc Iosif!

Ultimele cuvinte ale Suveranului a fost acoperite cu puternice urale, după care muzica a cântat imnul imperial.

După dejun, M. S. Regele a ținut cerc până la ora 3 p. m., când S'a retras, salutat cu profund de asistență. La ora 5 a fost invitați la Castel și acele din soțiile d-nilor ofițeri străini ce venise cu d-lor la Sinaia. După reprezentanța de cinema, care a avut loc în sala de teatru a Castelului, invitații au trecut la hall, unde s'a oferit ceaiul, și unde M. S. Regele, AA. LL. RR. Principele și Principesa, au convorbit cu doamnele și domniile ofițeri străni până la ora 7 și jum. seara, când Excelența Sa d. comandant al corpului XII, cerînd permisiunea de a retrage avînd a părăsi Sinaia cîntrenul de A-rad a exprimat M. S. Regelui adăna lui grațitudine pentru deosebita bunăvoință cu care M. S. l-a onorat. M. S. Regele urîndu-i bună călătorie, i-a spus că a avut o deosebită plăcere de a-l vedea la Castelul Peleş. Dela Castel, Excelența Sa, împreună cu ofițerii, a fost condus în trăsuri de ale Curței la gara Sinaia

de unde la ora 8 și jum. a plecat prin Predeal către Sibiu, reședința corpului său de armată.

Unele ziare streine anunță, că regele Ferdinand al Bulgariei, înapoiindu-se de la Berlin la Sofia se va opri două zile la Sinaia, spre a vizita familia regală română. Se crede că regele Ferdinand va profita de această ocazie ca să invite pe M. S. Regele Carol să asiste la sfințirea marelui catedrale din Sofia. La cea solemnitate au fost invitați de asemenea Tarul Rusiei și regii Serbiei, Muntenegrului și Greciei.

Raportul general

al despărțământului Brașov al »Asociațiunii«, ceii de secretarul desp. d-l prof. Dr. Al. Bogdan în adunarea generală ținută Duminică în Ghimbav.

Onorată adunare generală!

Ori cât de rigid s-ar părea organizmul despărțământului »Asociațiunii«, el îngăduie totuș o dezvoltare. Comitetul nostru a încercat-o într-o direcție anumită și i-a răușit s-o împlinească cum se va arăta mai încolo.

Dar în cadrele naturale, în cari ar fi trebuit să se dezvolte — înmulțindu-și numărul membrilor — avem neplăcerea să anunțăm un mic regres. După raportul casierului numărul membrilor ordinari a scăzut dela 101 la 97, iar al celor ajutători dela 340 la 206. Cauzele nu sunt însă îngrijitoare, căci cei ce au trecut din șirul membrilor ordinari în rândurile celor ajutători au rămas totuși membri ai societății; iar neregularitățile ce s-au constatat în diferite rânduri cu expediția cărțicelor din biblioteca populară, trimisea fiecărui membru ajutător, vor îneca, credem, în curînd, și atunci sperăm să se ridice iarăși numărul membrilor ajutători. Ori dacă comitețele unor agenturi au trimis lista membrilor ajutători direct la centru, ele sunt rugate a ne raporta în viitor și nouă, ca să evităm constatări atât de neplăcute cum au fost acestea. Nu mai sperăm însă astăzi ca altădată, că toți intelectuali români din oraș și sate se vor face căndva membri ordinari ai »Asociațiunii«.

Căci membri noi s-au înscris în anul acesta numai 6 inși (în anul trecut 17): Pe viață: Asociațiunea meseriașilor români din Brașov; ordinari: domnii Ioan Broșu, preot, Dârste, Savu Luca învăț. Săcele, Moise Grecean preot Chichis, Aurel Oancea preot Săcele și Dim. Grecean preot Hărman.

Membrii fondatori sunt 5 (nou d-l C. Popovici), pe viață: 15.

Cu numărul cel mai mare de membri ajutători stau în frunte comunele Arpătac cu 53 și Feldioara cu 46 membri. Urmează: Sâmpietru cu 31, Satulung cu 19, Brașovul cu 17, Bacifulu și Turcheșul cu câte 15 și Vâlcelele cu 10 membri. (Dela celelalte agenturi n-avem date).

În schimb am înmulțit numărul agenturilor, organizînd încă 2: în Bacifulu (preș. Aur. Oancea; secret. N. Lepedean) și în Turcheș (preș. I. Pascu, secret. N. Odor). În deosebi cea din Bacifulu a dezvoltat în acest întai an al existenței sale o activitate deamă de lăudat. Față de 25 din anul trecut avem deci astăzi 27 de agenturi.

Se știe, că unul dintre mijloacele cele mai eficace, cari stau la dispoziția »Asociațiunii« sunt bibliotecile. Ar fi foarte greu să le mai schimbim de-acî 'nainte între cele 27 comune. Și de aceea comitetul, la propunerea directorului desp., a hotărât să înființeze din fiecare bibliotecă ambulantă una stabilă și anume câte una în fiecare agentură. Cu această măsură vom da o altă față organizației desp. nostru, îngrijindu-ne să îmbogățim micile biblioteci de astăzi, așa încât ele să satisfacă tuturor cerințelor culturale ale sâtenilor. Și pentru a avea în fiecare agentură câte-o bibliotecă, comitetul continuă să întemeieze și altele nouă. În anul acesta este în pregătire: una.

Și rămînînd la caracterizarea activității culturale în agenturile desp. nostru, trebuie să spunem, că e foarte îmbucurător succesul ce l-am avut cu încercarea de-a lăsa agenturilor în activitatea lor inițiativă proprie. Adunarea gen. din anul trecut declarase obligatorie pentru fiecare agentură facerea unui raport, care să se trimită comit. desp. până la Paști. A patra parte din agenturile (7 din 27: Bacifulu, Satulung, Feldioara, Arpătac, Vâlcele, Codlea, Pregelmer) și-au împlinit datoria; și, ca să aibă ce raporta, comitețele agenturilor au dezvoltat și o activitate, cum nu s-a mai pomenit până acum.

Este destul să ilustrăm vorbele noastre cu cifre. În anul trecut s'au ținut 27 prelegeri la sate. În anul acesta numărul lor a ajuns la 43; iar în 23 de cazuri din aceste 43, după prelegeri urma lectură, cîntări și declamațiuni,

Aceasta este poate cea mai însemnată inovație, ce am introdus în organizația desp. nostru. Ea, împreună cu așezarea stabilă a bibliotecilor, va contribui în mare măsură la răspândirea culturii în popor, scopul, pentru care s-a înființat și trăiește »Asociațiunea«

În activitatea sa desp. a fost sprijinit și în anul acesta prin daruri, după cum la rândul său și Comitetul desp. a știut să găsească și alte mijloace de-a răspândi cultura și dragoste de carte.

Desp. a primit în administrare dela d-l Radu Mircean, inv. în Turcheș, — fondul cultural — bisericesc al Săcelenilor, numit »Andrei Șagunac« (Suma 343.03 cor. depuse la »Albina«) cu indicația să folosească venitele spre scopurile culturale-bisericești ale Săcelenilor.

D-l major V. Popa ne-a dăruit 4 diapozitive referitoare la Baronul Urs de Marginea; Au dăruit din carticea »Cum se istoric rândunelele acasă«: Dr. N. Vecerdea 150 ex., C. Popovici 100 ex., Nic. Garoiu 100 ex., Petru Popovici, G. Chelariu, Radu Popea câte 50 ex., Silv. Moldovan 8 broș., Horia Petrescu 2 broș., pentru a fi împărțite prin comitetul desp.; iar Eforia școlară din Brașov a dăruit o tablă, care s-a dat agenturii din Arpăcat, ca să înlez-nim membrilor ei învățatul scrisului și cetitului românesc.

La rândul său comitetul desp. a împărțit la adunarea generală din anul trecut 50 de carticele; a trimis pentru biblioteca din Măhaci 25 broșuri și pentru bibl. copiilor din Brașov 26 broș.; a premiat pe trei învățători cu câte 20 cor., pentru grădiniile școlare îngrijite de ei și a publicat și în anul acesta alte 2 premii de câte 30 cor., tot pentru cele mai bine îngrijite grădini școlare. — A înmulțit numărul sbonațiilor la foi și reviste, plătinind sbonamentul pentru 17 țărani, (anul trecut au fost numai 11). Și nu s-a oprit aici în fața unor cheltuieli mai mari, cum a fost de pildă ajutorarea cu 40 cor. a părintelui A. Nistor, care va ținea prelegeri economice în 4 sate și cumpărarea colecției de diapozitive referitoare la »Viața și patimile lui Isus Hristos«, cari se vor arăta pe rând în toate comunele din desp.

Independent de noi, dar cu sprijinul comitetului desp. agentura din Arpăcat a sortat între membri »Asoc.« o strujițoare de cucuruz și o mașină de tăiat sfeclă, încercând astfel să familiarizeze și pe țărani noștri cu cele mai noue unelte întrebuințate de agricultori, și să le răspândească între ei. (Va urma).

Invitare de abonament.

Cu 1-a Iulie 1912 se deschide un nou abonament la

„Gazeta Transilvaniei“

pe cvartal și jumătate de an,

la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii ziarului nostru. Îi rugăm pe toți a se îngrijii de trimiterea la timp a prețului de abonament, ca să nu fim siliți a sista trimiterea ziarului.

Pe credit »Gazeta Transilvaniei« nu se dă la nime.

Deși »Gazeta« și-a mărit formatul și a introdus îmbunătățiri, împreunate cu mari spese,

Prețul abonamentului

a rămas același, ca până acum, anume:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIA.

ȘTIRI.

— 13 Iunie 1912.

Turneul artistic (declamatoric-teatral) condus de d-l A. P. Bănuț s'a stabilit precum urmează:

- In 10 Iulie nou in Brașov.
> 12 > > > Făgăraș.
> 13 > > > Seliște.
> 14 > > > Sebeș.
> 17 > > > Orăștie.
> 19 > > > Hateg.
> 21 > > > Brad.
> 27 > > > Abrud.
> 28 > > > Turda.
> 2 August > > > A-Iulia.

Două serbări culturale în Arad fără trambitări, fără toba cea mare, în liniștea claselor de învățământ s-au petrecut Duminică în Arad, două serbări culturale pe cât de modeste, pe atât de învățătoare însă pentru cine le-a înțeles: încheierea unui centenar de stăru-

toare muncă culturală în seminarul și preparandia diecesei aradane, și serbarea cu ocazia sfârșitului anului școlar la »Școala civilă de fete« a aceleiaș dieceși.

La seminar, în fata P. S. Sa episcopului I. Papp, P. C. Sa părintele protosinel și rector al seminarului aradan, Romul Ciorogariu a rostit cu multă vervă un înălțător discurs, în care a amintit despre existența de 100 ani a institutului preparandial, despre raz-le binefăcătoare ale culturii rom. ce s'au răspândit din acest institut în tot cuprinsul Aradului și al Bănatului, ba chiar și al Ardealului, zicând că toată viața culturală și românească din Arad își are izvorul în acest institut, pentru care mulți eroi și martiri au lucrat, jertfindu-se și vărsând lacrimi, începând cu Moise Nicoară și Țichideal, și sfârșind cu profesorii și conducătorii de azi. Monografia acestui institut, pe care o pregătesc mai mulți domni profesori, va fi icona viaa a frământărilor prin cari a trecut acest altar al culturii românești.

Pe urmă a luat cuvântul P. S. Sa d. episcop I. Papp, amintind despre jertfa ce o aduce dieceza pentru elevii crescuți în seminar, despre datorințele ce le au elevii față de institut și față de părinții lor în brațele cărora se întorc acuma mai nobili, mai buni și mai învățați. La urmă le dădu binecuvântarea sa, făcând încă odată apel la tinerii ce părăsesc pentru totdeauna școala, ca să rămăie în dieceză și să nu caute posturi bine plătite în alte părți.

La școala civilă de fete, pe lângă declamările bine reușite, fetițele au cântat în cor și la pian cântece românești și streine, uneori cu o dexteritate remarcabilă. Am relevat în deosebi prea frumoasa conferență a d-nei Dr. Ciuhandu despre menirea femeii române. La fine comisarul d. Vasile Goldiș, a făcut un călduros apel la fetițele ce părăsesc școala, îndemnându-le să fie mame bune și românce vrednice.

Publicul a vizitat apoi frumoasa expoziție de broderii și cusături românești, rămând încântat de hârnicia și gustul elevelor — Rom.

Promoțiune. Din Cluj ni se anunță, că dl Eugen Bănu a fost promovat zilele aceste doctor în drepturi la universitatea de acolo. Sincere felicitări!

Catastrofa vaporului »Erzsébetkirályné«. Din Cernavoda se anunță că alaltaeri au mai fost aduse cinci cadavre în port stabilindu-se identitatea lor. Nenoroiciții acești cari și-au găsit moartea în valuri sunt: Marin Dimitrescu, reprezentantul fabricii de bere »Azugaz«. Vasile Bacruban, șeful ocolului Ostrov. I. Sabados proprietarul unei mori din Rahova, Bulgaria, supus ungar, asupra căruia s'a găsit suma de 4224 lei 75 bani în monedă română și bulgară. Ivan Brăileanu din Almanău (Constanța). Mihail Sipcior din Ruscioe, student la conservatorul de muzică din Kiew.

S'a telegrafiat familiilor tuturor celor de mai sus. Cadavrele au fost transportate la spital. Bani și bagajele celor morți au fost depuse la căpitania portului. Pescuirea cadavrelor urmează.

Contrabanda cu zăcharină în Germania și Austria. Poliția din München a descoperit eri o bandă internațională de contrabandiști de zăcharină, bandă care se întinde peste întreaga Austrie și Germania. Ea se compune din 20 persoane, în fruntea cărora se găsește un arhitect și proprietarul unui birou de detectivi din München.

Pentru trecerea marfei de contrabandă erau întrebuințate doamne slabe, elegant îmbrăcate, care-și umpleau bus-tul cu săculețele de zăcharină.

Descoperirea poliției din München va aduce după sine alte arestări de contrabandiști din alte orașe ale Germaniei și Austriei.

Cel mai mare vapor din lume se numește »Imperator«, și a fostbotezat în Hamburg, de către împăratul Germaniei, Wilhelm II, în ziua de 10 Mai st. n., anul acesta. Are o capacitate de 141.500 metri cubi, și poate încărcă 50.000 tone. Vaporul se execută de uzinele Vulcan; actualmente se lucrează în interior, fiind început în Iunie 1910. La înzestrarea vaporului iau parte tot felul de fabrici germane: de turnătorie, de mașini, de mobile, de postav, etc., căci e vorba să cuprindă loc pentru peste 5000 de persoane, din care 1000 echipajul vaporului, și 4000 călători. Lux grozav pe acest vapor, — ca și pe Titanic, căci nu voia să se lase mai pe jos: — restaurant enorm, în două etaje, unde au loc la mese peste 800 persoane; sere, chioșcuri, basen de innotat, băi, săli de masagiu și gimnastică, etc. Desigur că de data asta nu se vor mai neglija mijloacele de salvare.

Sărbătorirea căpitanului Rostron. Alaltaeri s'a terminat în Londra ascultarea martorilor în afacerea catastrofei Titanului. Ultimul martor ascultat a fost eroicul căpitan al »Carpatiei« Rostron, care a salvat viața a 711 naufragiați. Când Rostron și-a început depozitiile, s'a ridicat în picioare procu-

ror și a rostit următoarele cuvinte: »Numele regelui și al poporului englez îmi exprim mulțumiri pentru fi-nuta d-tale plină de jertfă. Astfel de bărbați, ca d-ta, merită să fie lăudați în public, în scris și prin cuvinte, cu crice prilej ce se oferă. Iar acum te rog să continui«.

Căpitanul Rostron a descris apoi toate fezele salvării și a conchis, că lipsa de luntre de salvare a fost cauza principala a acestei catastrofe îngrozitoare.

Călduri caniculare în Spania. De câteva zile prin Spania băntue călduri insuportabile. La Sevilla termometrul arată 50 și peste 50 grade de căldură. Mai multe păduri au luat foc din cauza căldurilor prea mari, pricinuind pagube colosale. În Bilbao au murit de insolăție 20 de persoane. Autoritățile au luat energice măsuri pentru întâmpinarea epidemiei de holeră, care amenință mai ales împrejurimile Barcelenei.

O automobilistă pasionată este d-na Rebecca Clark din Anglia, deși poartă în cărcă numai 108 ani. Cu prilejul zilei ei natale din acest an au cerceta-t-o mai mulți ziaristi londonezi, cărora iată ce le-a spus, între altele, d-na Clark: »Automobilismul te întinereste. După fiecare plimbare cu automobilul mă simț mai întinerită cu 10 ani. Deși a trecut cu 8 ani peste un veac, d-na Clark este pe deplin volnică și sănătoasă atât trupește cât și sufletește. Se simte bolnavă, dacă cel puțin odată pe săptămână nu face o preumblare cu automobilul. Iată, după declarațiile ei, ce a făcut-o să trăiască atata: sculatul de dimineață, munca și ațhizarea completă de la ori ce beutură spirtuoasă«.

Un grav accident de automobil a avut loc alaltaeri pe șoseaua Cornești-Tecuci, la punctul numit Podul Doamnei (România). Automobilul d-lui I. Georgeghiade, condus de șoferul G. Cazacu a lămpâinat în drum un convoi de căruțe. Deși șoferul a dat semnalul la timp, la un moment dat, săteanul Ion Antohie din com. Ionăsești a sărit totuși jos din căruța pentru a opri boii, cari se speriasc. Automobilul apropiindu-se, a trântit la pământ pe numitul sătean, lovindu-l atât de grav la cap, că aceasta a succumbat imediat. Șoferul, în timpul acesta, strângând frâna în loc, automobilul s'a răsturnat în șant, acoperind sub el pe d-nul colonel Dr. Dobricăeanu, căpitan Stroescu, farmacist Popescu și avocat Ionescu, toți din Buzău, și pe d-nul Botez șeful secției de siguranță din ministerul de interne. D-l Botez s'a ales cu o fractură la brațul drept, ceilalți au contuziuni mai ușoare, pe diferite părți ale corpului.

Exportarea alienaților din America. O conferință interesantă au ținut zilele trecute spitalele de alienați americani și reprezentanții diferitelor societăți de navigație, în care au hotărât, ca pe mai multe mii de alienați europeni internați prin spitalele Americii să-i transporte în patria lor. După socoteliile medicului Campell, — numai în statul New-York — tot la 50 emigrați, unul este nebeag, așa că numărul imigraților din întreaga America, este atât de mare, încât pentru întreținerea lor în spitale, se cheituesc pe an zeci de milioane de coroane din vistieria statului. Împărțirea alienaților pe diferitele vapoare și terminul plecării lor, îl vor decide ulterior diferitele societăți de navigație, cari toate au fost reprezentate la acest congres, afară de linia rusă, cu care statul american se va pune în înțelegeri în timpul cel mai scurt.

Dezertor militar în craterul unui vulcan. Din Paris se anunță, că un geolog, care făcea cercetări științifice în craterul vulcanului Pariou de pe plautoul Auvergne, a găsit acolo cadavru complet carbonizat al unui soldat. Din uniformă militară nu mai rămăseseră decât câteva petece arse, armele-l erau mâncate de rugină. Nenoroiciul soldat, ca să scape de urmăritori, s-a ascuns într-o peșteră a vulcanului Pariou, de unde alunecând în crater, a ajuns la o adâncime atât de mare, încât a fost omorât de căldură.

Furt de tunuri în armata germană. Niște spărgători au pătruns zilele acestea într-un magazin al artileriei din Spandau, de unde au furat părțile constitutive ale nouilor tunuri. Căpitanul rus Costevici, care de câteva zile petrecea în Berlin, și care, pe baza mai multor dovezi fusese arestat ca spion, împreună cu soția sa, se presupune a fi autorul moral și al acestui furt. Soția sa, după ce a dovedit că n'are nici o cunoștință despre actele bărbatului ei, a fost lăsată pe picior liber. Căpitanul însă, asupra căruia sunt ovedite grele acuzce, e deținut și mai departe împreună cu mai multe persoane, cari au luat parte la șionagiul lui Costevici.

Pentru orientarea învățătorilor. În urma opreliștei ministeriale a unui manual al său, d-l inv. I. Vuia, aduce la cunoștința celor interesați, că Carlea

de celire pentru cl. 3 și 4 de I. Vuia a obținut aprobarea ministerială sub p. 16343/1912 (vezi Hiv. Közlöny Nr. 5/1912 Sub opreliște este numai ed. III, dela 1908.

Știri mărunte. Pe râul Niagara s-a scufundat un debarcader, pe care o societate de excursioniști aștepta vasul ce trebuia să se întoarcă la Buffalo. 20 persoane s-au înecat.

Un vapor s-a ciocnit pe lacul Havel (Germania) cu o barcă, în care se aflau 34 persoane. Scufundându-se barca, toți cei de pe ea au căzut în apă. 32 dintre ei au fost salvați, 2 s-au înecat.

Milionara Frey din Londra a declarat, că va fugriji de copil a 7000 docheri greviști, în timpul cât va dura greva acestora.

În insula Sardinia au declarat greva impiegații tuturor liniilor ferate. De Sâmbătă nu mai circulă nici un tren. Greviștii pretind statificarea liniilor ferate.

Vasul »Carpathia«, care a sosit Sâmbătă în portul Fiume, a adus acasă 800 emigrați din New-York.

În Keszthely a murit zilele acestea un cerșitor Kiglics Iozsef, în așternutul căruia — după înmormântarea lui — a fost găsit un libel de depuneri de 80.000 coroane.

Se pare că aviația, nu prea e o întreprindere brillantă. Societatea de aviație din Frankfurt și-a încheiat zilele acesteia bilanțul de un an, cu o pierdere de 656.185 mărci.

Cunoscutul general White din razbonul Burilor cu englezii, apărătorul eroic dela Ladysmith, a murit eri la Londra.

Faimoasa sufragetă Miss Pankhursts, deținută în temnița din Londra, a fost eliberată, fiind temeri că-și va pune capăt vieții prin greva de foame, care a observat-o în timpul deținerii.

Din Brașov și Târa-Bârsei.

Dela un meseriaș român primim următoarele rânduri:

Stimate D-le Redactor!

Astăzi trecând pe strada Vămii (Brașov) spre cea mai mare umire a mea observ în galanturul firmei Neuman un tablou, care reprezintă pe abiturienții din acest an ai școalelor comerciale române în mijloc cu câțiva profesori.

Lume multă privea tabloul încun-jurat de jur împrejur cu costume și stofă.

Am privit și am admirat și eu tabloul, dar în dosul lui vedeam stlceva, vedeam reclama, pe care numita firmă o are în vedere prin espunerea tabloului.

Și mă mir, că se găsece oameni, cari nu observă această tragere pe sfoară, ci sfidând revolta meseriașului român continuă să stea în slujba unei firme iidoavești și nu se gândesc, ca astfel de tablouri să le expună în galantarele firmelor românești.

Un trecător.

Regimentul 2 din Brașov la Budapesta. În urma faptului, că din cauza grevei secerătorilor, miliția din Pesta va fi trimisă în provincie și astfel capitala va rămănea fără soldați, — pe timpul cât va dura greva vor fi duși în Budapesta soldați din acele părți ale țării, cari nu sunt amenințate de tulburări. Comandantul reg. 2 din Brașov încă a primit ordinul, ca pe poimăne Vineri, 2 batalioane și stabul acestui regiment să fie în Pesta.

Pentru masa studenților români din Brașov s-au mai făcut următoarele contribuiri: Coriolan Buracu cu soția Mărioara 20 cor., Dr. G. Dobrin adv. Lugoș 20 cor. și d-nul Dr. Iuliu Maniu adv. 20 cor.

Primească marinimoși donatori sincerele noastre mulțumite. — Direcț. școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Ajutoare pentru învățăceli dela comerț. Societatea comercianților români din Brașov oferă pe anii 1912—1913 ajutoare de câte 50—100 coroane anual pentru învățăceli aplicați deja sau pentru acei, cari se vor aplica de aici înaintea în Brașov la vre-o ramură de negoț.

Aceste ajutoare se asigură învățăcelilor pe 3 ani cât se vor afla în Brașov la vre-o ramură de negoț, dacă se poartă bine.

Potenții după aceste ajutoare au să prezente aici următoarele documente: 1) Carte de botez; 2) Atestat de școală; 3) Atestat despre starea materială a părinților; 4) Cei deja aplicați la un stăpân au să alătore și contractul încheiat cu șeful și aprobat de autoritatea industrială și comercială din loc.

Cererile de ajutoare sunt a se adresa d-lui Ioan Sabădeanu, comer. în Brașov. — Brașov, 15/28 Iunie 1911. Ioan Sabădeanu m. p., președinte. Ioan Lengeru m. p., secretar.

Expoziția nordică de sub Straje. Atragem atențiunea publicului asupra interesantei și instructivei expoziții de balene, hiene, crocodile etc. Cei, cari n-au avut prilej să vadă până acum o balenă uriașă, să nu piardă acest prilej binevenit. Un impieगत al expoziției dă fiecărui vizitator explicările necesare.

Restaurantul Suciu. Atragem atențiunea publicului românesc asupra restaurantului Suciu, aflat în partea cea mai frumoasă a Brașovului, pe promenada de jos, aproape de centru. Restaurantul este locul de întâlnire al Românilor din Brașov și jur. Măncări și beuturi bune și cu prețuri ieftine.

Din despărțămintele »Asociațiunii«.

— CONVOCARE —

On. membrii ai despărțământului VIII Deva, al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii culturii poporului nostru sunt poftiți să ia parte la adunarea cercuală, care se va ținea la 14 Iulie n. 1912 la oarele 10 din zi în biserica gr. ort. română din Nevoies, pe lângă următoarea ordine de zi:

- 1) Deschiderea adunării prin directorul despărțământului. 2) Raportul comitetului prin notarul despărțământului. 3) Disertațiunea d-lui Dr. Eugen Tatar: Cum să-ți aperi dreptul. 4) Esmiterea unei comisiuni pentru censurarea raportului comitetului. 5) Emiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi și încassarea taxelor. 6) Raportul comisiunilor emise. 7) Alegerea alor doi delegați ai despărțământului pentru adunarea generală. 8. Eventuale propuneri. 9. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal. 10) Închiderea adunării.

Din ședința comitetului cercual ținută în Deva la 14 Iunie st. n. 1912.

Dr. Ioan Dobre m. p. director. Dr. Eugen Tatar notar.

Teatru, concerte și petreceri.

În Beclean.

Comitetul bisericesc și școlastic, împreună cu inteligența română din Beclean și tinerimea academică română din jur aranjează o petrecere de vară în ziua de Sănpetru (12 Iulie 1912 st. n.) în sala cea mare dela otelul Bitner din Beclean.

Venitul curat este destinat în favorul unitii bisericii greco-catolice din Beclean.

Cărți și reviste.

A apărut:

Nr. 9 — Iunie 1912 (Anul VII) din »Natură«, revistă științifică de popularizare. Cuprinde: I. Simionescu: Excursiunile. A. Lăzărescu N.: Transatlanticeul. Cincinat I. Sfințescu: Cum doresc să-mi vind orașul. * * * Notițe.

Al XXVIII-lea Anuar al Institutului pedagogic-teologic al arhidiecezei ortod. române transilvane în Sibiu, pe anul școlar 1911/12 publicat de Dr. Eisebiu R. Roșca, director.

Nr. 34 (Anul I) din »Flacăra«, revistă literară, artistică, socială. Director C. Banu. Cuprinsul e următorul:

Insemnările unui ofițer: Aviația militară. Ola Canta: Vezuviul. N. I. Apostolecu: Laca d'Arc. J. M. de Heredia: Baia Nimfelor. G. Gregorian: Boemul H. Frolo: Odă primăverii. P. L. C. C. Arion. N. N. Belăiceanu: În vili-giatură. Const. A. Giulescu: În miez de noapte. Victor Eftimia: Cinematograful M. Șulescu: Pașii Ludovic Dauș. Prîvid »napi. Botez A. Demostene: Donă stela. D. Iacobescu: Suspini. A. Ștefănescu: Povestea unui cărbun: George Cair: Epigramă. B. N. Din Heine. * * * : Ecuri.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: B. Brăncuș & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brolea.

Urania-Kino.

— Avis prealabil. —

Avem onoarea a aduce la cunoștința On. pnblc că în scurt timp vom înființa în sala cea mare dela Reduță strada Hirscher un cinematograph-teatru sub conducerea unor specialiști în această branșe.

O călătorie de studii în orașele capitale ale diferitelor țări, ne pune în plăcuta poziție ca experimentele și inovațiunile câștigate pe terenul cinematografiei să le punem în praxă.

Miercuri și Sâmbătă după prânz în fiecare săptămână vom aranja în »Urania-Kino« reprezentații pentru tinerime. La aceste reprezentații pentru tinerime. dramele sunt eschise cu des-vârșire. Humorul va fi bine reprezentat.

Aceste reprezentații pentru tinerime vor cuprinde nu numai evenimente interesante, și invențiuni pe toate terenele activității omenirii, în comerț, industrie, artă și flotă, dar și tablouri din toate ramurile științei: astronomie, mikroskopie, zoologie și botanică, geografie și istorie, biologie și medicină, tehnică și metode de învățământ.

Se vor ținea la aceste reprezentații pentru tinerime și prelegeri scurte în limba germană și românească. Prelegeri în limba magiară se vor ținea la reprezentațiile extraordinare ale Uraniei din Budapesta.

Nu am cruțat nici bani nici osteneală ca „Urania-Kino” din Brașov să fie în rândul celor dinții Kinomagrafe din orașele mari și pentru aranjarea practică am jertfit sume enorme

Am procurat cele mai bune și scumpe aparate de proiecțiune, scena de teatru am aranjat-o elegant special pentru scopul de Kino după modelul celor din orașele mari.

Reprezentațiile „Urania-Kino” vor avea loc toată vara în fiecare zi. Iarna numai în zilele acelea, când sala nu va fi luată pentru baluri, concerte.

Zilele, când se vor ținea reprezentații iarna în „Urania-Kino” se vor anunța prin ziare și prin placate.

Eri Marți a avut loc examinarea localului „Urania-Kino” în Reduta din partea autorităților publice. Comisia oficială a constatat cu deosebită mulțumire executarea până în cele mai mici amănunte a tuturor condițiilor prescise, și în urma aceasta a dat concesiunea definitivă pentru înțreprinderea „Urania-Kino”

Ziua deschiderii apropiate se va face la timp cunoscută.

Rugându-vă a lua la cunoștință acest avis prealabil semnăm cu toată onoarea

Victor Roth
farmacist

A. Tischer
fotograf
(atelier Muschalek)

Nr. 77./1912. par.

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistoriu arh. cu datul 2 Iunie 1912 Nr. 6761 Școl., prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea unei sale de învățământ la școala gr. or. română din Brașov Stupini.

Materialul necesar la clădire — afară de cel ce privește lucrările de tâmplărie, ferărie și lăcătușeria — îl pune la dizpoziția comuna bisericească din proprietățile sale mijloace.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 1/14 Iulie s. c. la 11 ore a. m. la școala locală.

Suma preliminară pentru lucrările ce privesc clădirea din cestiune este de 3576 Cor. 85 Fil. după care licitanții au să deponă un vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare pe lângă ofert sigilat care până la termenul de mai sus este de a se înainta la adresa oficiului parohial.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da zidirea în întreprindere aceluia dintre minus oferanți, în care află mai multă garanță, fără considerare la suma oferită.

Brașov Stupini, din ședința comitetului parohial, ținută la 10 Iunie v. 1912.

Dr. V. Saftu
protopop.

Ioan I. Maximilian George Constantin
par. preș. notar com. par.

Avis. Din cauza sezonului înaintat se vinde, asortiment bogat de pălării de

Dame, Fetițe și Băeți

cu preț foarte ieftin.

Iohanna Schmidt,

Salon de mode de Dame, Strada Prundului Nr. 9.

Strada Porții Nr. 51.

Nu scăpați ocazia!

Pentru sărbătorile de Paști, Rusali, sezonul de vară, a Vă aprovisiona cu haine de dame și bărbați dela firma

Frații Fischer
Brașov, Strada Porții Nr. 51.

Se pot cumpăra cele mai frumoase, moderne perdeiuri de dame dela 14 coroane în sus.

Pardesiuri elegante de fetițe	10	"	"
Pardesiu fin modern de bărbați Raglan	20	"	"
Costume moderne	18	"	"
Costume pentru băeți	12	"	"
Costume pentru copii	4	"	"

Atragem atenția On. public asupra firmei.
166,8—50.

Strada Porții Nr. 51.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar

BRAȘOV, Strada Mihael-Weiss Nr. 10.

casa proprie.

— TELEFON 488. —

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din streinătate.

Serviciu prompt! Prețuri solide!

Magazinul fabricii de pălării

HENRI TISCHLER
BRAȘOV, Piața Francisc Iosif (Târgul inului) 27.

Depozitul
P. G. HABIG,
fabricantul curții
imp. reg. de pălării din Viena.

Depozitul
BORSALINO
fabricant de pălării din Alexandria, Italia.

Specialități în pălării de păslă, de paie, precum și în caschete pentru modă, sport și turistică.

Curățire pentru pălării de Panama.

Depozit de
piane și
harmonio

Reparaturi-Acordări.

EINSCHENK CAROL,

BRAȘOV, Strada Neagră Nr. 54.

Instrumente se dă în chirie

Avis!

Am onoarea a aduce la cunoștința Onor. Dame ca lucre **Costume și rochi de dame** după cel mai non și modern fason cu preț foarte ieftin.

Garantéz croi inexceptionabil Cu toată stima

GUSTAV BEER,

croitor de dame Str. Spitalului 33.

„TRANSSYLVANIA”

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

Asigurări pe viață

in condițiunile cele mai favorabile.

Pentru preț și învățători români gr. or. dela școalele profesionale avantajii deosebite.

Special de remarcat sunt combinațiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3% garantată.	Asigurări de pensii simple sau combinate cu asigur. unui capital.
Asigurări simple și mixte cu participare la câștig de 40%.	Asignări mixte cu plățirea necondiționat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existența „Transsilvaniei” s’au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viață. Cor.	146.556-63
Pagube de foc	5.275.798-23
Sumele asigurate pe viață erau cu finea anului 1911	10.931.322—
Asigurări de foc	127.763-744—
Capital de fondare și rezerve	2.520.492—

Informații și prospecte se dau gratuit prin direcțiune în Sibiu, prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, și Cuj, cum și prin toți agenții din comune.

Agentura principală pentru Brașov se află la dl
— H. Herman, Strada Porții Nr. 51. —

Per oane versate în achiziții cu ceruri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

Se capătă cu preț și condiții convenabile, pe lângă plățire și în rate,

masini de cusut, fabricat de rangul prim, mobile de lemn și fer, tablouri, oglinzi, ciasornice de părete și buzunar, tacămuri de argint și china, garnituri de salon, saltele ce divan, păzături de tot felul, bovoare, plapome, rochi, haine de bărbați și băeți și după măsură. Mare asortiment în stindarde naționale.

Szöllösy Zs.

Brașov, strada Porții 69.

Odăi frumos mobilate se închiriază lunar, sau cu ziua cu preț ieftin în

Villa Kertsch.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănă Steaua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de moarte, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vânat pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută prompt și ieftin, iau asupra mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de moarte a se adresa la
Telefon interurb. 405.

E. Tutsek.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei”,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungate sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei”.